Dodatek k ŠVP ZV č. 1
Název školního vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Škola: Základní škola a Mateřská škola Kunštát, okres Blansko

Ředitel školy: Mgr. Vratislav Sedlák

Koordinátor ŠVP ZV: Mgr. Ilona Kuchyňová

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2013

Dodatek k ŠVP ZV č. 1 byl projednán školskou radou dne ……..

a zapsán pod čj. ……..

V Kunštátě dne

……..
Mgr. Vratislav Sedlák, ředitel školy

razítko školy

Tímto dodatkem se upravuje Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Kunštát ve znění platných dodatků od 1. 9. 2013.

Mění se a doplňují části učebních osnov těchto vyučovacích předmětů:

1. stupeň

vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět – předměty Člověk a jeho svět (1.-3. ročník), Vlastivěda, Přírodověda (4. a 5. ročník)
vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace – předmět Matematika (4. a 5. ročník)
vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace – předmět Anglický jazyk (1.-5. ročník)

2. stupeň

vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace – předmět Anglický jazyk (6.-9. ročník)
vzdělávací oblast: Člověk a společnost – předmět Výchova k občanství (6.-9. ročník)
vzdělávací oblast Člověk a příroda – předmět Přírodopis (6.-9. ročník)
vzdělávací oblast Člověk a zdraví – předmět Výchova ke zdraví (6. – 9. ročník)

Pozn. Úpravy jsou v textu zvýrazněny modrou barvou písma, osnovy předmětu Přírodopis byly zcela přepracovány z důvodu využití nové řady učebnic (Fraus), s nimiž budou žáci od školního roku 2013/2014 pracovat.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Anglický jazyk se doplňují takto:

Anglický jazyk			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
1. – 3.	Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně pozdraví, představí se zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy řekne a zazpívá několik jednoduchých básniček a písniček řekne, co a kde je	• pozdravy • představení sebe sama • poznáváme zvířata • pojmenujeme nejbližší členy rodiny, poznáváme barvy • počítáme do deseti • poznáváme to, co jíme a pijeme • poznáváme věci kolem sebe • užíváme sloveso TO BE a TO HAVE v 1. osobě j.č. • poznáváme školu, rodinu, kamarády • zvuková a grafická podoba jazyka a pochopení vztahu mezi nimi • první čtení s důrazem na výslovnost • přepis tiskacího písma na psací	
4.	Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, pokynům a otázkám učitele, pokud jsou pronášeny zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu pojmenuje věci, které ho běžně obklopují	• sloveso TO BE ve všech osobách j.č. i mn. č. - zp.ozn. • osobní zájmena • přivlastňovací zájmena my, your, his, her • sloveso TO HAVE v čísle jednotném • sloveso CAN ve smyslu: umím, vidím, slyším • poznáváme okolí – lidé, zvířata a věci kolem nás • popisujeme obličej a některé části těla	ČaJS-části lidského těla, domácí zvířata OSV- Sociální rozvoj - Komunikace

Anglický jazyk			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	řekne, co má sám, co má jeho kamarád řekne, co vidí, co vidí jeho kamarád popíše sám sebe pojmenuje oblečení a barvy pojmenuje a popíše členy rodiny	• popisujeme oblečení • rodina a její členové	
5.	Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů, jednoduchým způsobem sdělí, odpovídá a ptá se na základní informace o něm samotném, rodině, bydlišti, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech požádá o něco, poděkuje, rozloučí se popíše jednoduché činnosti, které právě dělá řekne, co má rád, co chce a kde bydlí řekne totéž o svém kamarádovi čte jednoduché texty, které se vztahují k osvojovaným tématům, vyhledá v nich potřebnou informaci a odpovídá na otázky, které se týkají přečteného textu rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života dokáže opravit chybnou výslovnost spolužáka	• sloveso TO BE ve všech osobách j.č. i mn.č.– zápor, otázka • sloveso TO HAVE – oznamovací, zápor, otázka • doplňujeme slovní zásobu o další slovesa – co nejčastěji děláme • přítomný čas prostý oznamovací způsob, zejména se slovesy LIKE, WANT, LIVE, • důraz na 3. os. j. č. • přítomný čas průběhový – 1 os.č.j. • základní předložky • vazba There is, There are – oznamovací • množné číslo podstatných jmen • popis třídy, obrázků, kamaráda • rozvíjení dostačující slovní zásoby z okruhů: jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky • vyjmenuje dny v týdnu, určí čas • základní poznatky o anglicky mluvicích zemích	ČaJS-místo, kde žijeme ČaJS-roční období MuV-Lidské vztahy, OSV-Sociální rozvoj - Poznávání lidí
6.	žák pohotově, přirozeně a jazykově správně reaguje na situace každodenního života rozumí informacím v jednoduchých poslechových	• sloveso TO BE – oznamovací, zápor, otázka • vazba There is, There are • způsobové sloveso CAN • přítomný čas prostý –	Ze-anglicky mluvící země Př-zvířata kolem nás, člověk VkO-vyjádření

Anglický jazyk			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat samostatně vede jednoduchý rozhovor, vyjádří i svůj vlastní názor, popíše to, co dělá pravidelně a co dělá právě teď dokáže určit čas dokáže říct, co se mu líbí, nelíbí řekne to o jiných osobách popíše místnost, obrázek poslouchá s porozuměním projevy učitele a projevy rodilých mluvčích ze záznamu reaguje na jednoduché písemné sdělení – písemně popíše svoji rodinu, kamaráda, domácího mazlíčka, koníčky, školu vyplní osobní údaje do formuláře (jméno, věk, adresa, koníčky) správně používá časové údaje rozpozná fonetické znaky a osvojí si základní výslovnostní návyky	oznamovací, zápor, otázka, důraz na 3.osobu j.č. • sloveso TO HAVE – oznamovací, zápor, otázka • přítomný čas průběhový- oznamovací, zápor, otázka • osobní a přivlastňovací zájmena • množné číslo podstatných jmen • číslovky řadové • slovosled anglické věty • řekne kolik je hodin a kdy se narodil • rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k následujícím okruhům: škola, rozvrh hodin, rodina, dům, časové údaje - kalendářní rok: svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu • bydlení, barvy, oblečení, zvířata, sporty • další předložky k tématům • práce se slovníkem	vlastního názoru Hv – hudební nástroje Tv – sporty ve volném časem
7.	žák stručně vyjádří svůj vlastní názor slovně i písemně zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života dokáže o něco požádat, poděkovat, odmítnout dokáže rozlišit obvyklý a	• určitý a neurčitý člen – pravidla používání • číslovky základní, řadové, letopočty • zájmena osobní, přivlastňovací, předmětná • přivlastňovací pád • budoucí čas GOING TO • minulý čas slovesa TO BE, CAN • minulý čas pravidelných a základních nepravidelných sloves – oznamovací, zápor, otázka • minulý čas průběhový – úvod • způsobové sloveso MUST a	TV-atletika HV-populární hudba Ze- údaje o anglicky mluvících zemí Dě – historie kultury Př – klasifikace živočichů OSV-Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy VMEGS-Evropa a svět nás zajímá, MuV-Kulturní

Anglický jazyk			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	aktuální děj – co dělá pravidelně a co dělá právě teď popíše jednoduchým způsobem, co dělal v minulosti, dokáže to říct o ostatních osobách popíše, co bude dělat popíše počasí porovná osoby, předměty a ostatní jevy pomocí přídavných jmen vyjádří množství vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - jméno, adresa, věk, koníčky, každodenní činnosti, informace o rodinných příslušnících dostatečně srozumitelně vyslovuje a rozlišuje anglické fonémy	jeho opisný tvar HAVE TO a NEED • SVOMPT, QWASI • počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, kvantifikátory • otázka na množství u počitatelných i nepočitatelných přídavných jmen – HOW MUCH, HOW MANY • stupňování přídavných jmen • příslovce frekvenční, tvorba příslovcí z přídavných jmen • rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k následujícím okruhům: zájmy, denní režim, hudba, sport, prázdniny, stravovací návyky, pocity a nálady • čtení jednoduchých anglických textů z časopisu • další předložky k tématům • výslovnost anglických fonémů, rozpoznání slabik • práce se slovníkem	diference
8.	žák zahájí rozhovor, reaguje a odpovídá na otázky vypráví jednoduchý příběh či událost v minulém, přítomném i budoucím čase správně používá minulé časy zná pravidla použití předpřítomného času dokáže nakoupit některé druhy zboží, jízdenky, vstupenky zeptá se na cestu a popíše cestu vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace zná nejdůležitější informace o	• přítomný čas prostý x přítomný čas průběhový • minulý čas průběhový • minulý čas prostý (pravidelných i nepravidelných sloves) x minulý čas průběhový • WILL a GOING TO pro vyjádření budoucnosti • WILL – nabídka • MUST/MUSN´T, DON´T HAVE TO • Členy a jejich použití u míst • Předpřítomný čas – tvorba a základní použití • počitatelná a nepočitatelná podstatná jména • otázka na počet a množství	Ze - cestování, reálie anglicky mluvicích zemí, časová pásma Př - počasí a podnebí VkO - běžná komunikace na veřejnosti, zdraví ČJL - vedení rozhovoru VDO - Občanská společnost a škola, MuV - Kulturní diferenciace, lidské vztahy

Anglický jazyk			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	zemích studovaného jazyka vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - jméno, adresa, věk, koníčky, každodenní činnosti, informace o rodinných příslušnících, minulé zkušenosti, očekávání a předpověď budoucnosti dostatečně srozumitelně vyslovuje a rozlišuje sluchem prvky fonologického systému jazyka, ovládá slovní a větný přízvuk	• rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k následujícím okruhům: nakupování, cestování, počasí, přátelé, sport, péče o zdraví, hovorová/každodenní angličtina • slovní a větný přízvuku • seznámení s dalšími anglicky mluvícími zeměmi: Kanada, Austrálie, Nový Zéland • práce se slovníkem	
9.	žák rozumí známým každodenním obratům a pokynům zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech vypráví jednoduchý příběh či událost v minulosti, v přítomnosti i v budoucnosti popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých běžných frází popíše svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí, své zájmy, potřeby rozumí běžným textům a dokáže je přeložit vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - jméno, adresa, věk, koníčky, každodenní činnosti, informace o rodinných příslušnících, preference napíše obsáhlejší texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších	• minulý čas – rozšíření o další slovesa • minulý čas průběhový – oznamovací, zápor, otázka • vyjádření budoucnosti: WILL x GOING TO x PRESENT CONTINUOUS X PRESENT SIMPLE • opakování přídavných jmen, zájmen, příslovcí • předpřítomný čas – složitější věty a rozšiřující použití • předložky a příslovce pro předpřítomný čas • Podmiňovací způsob WOULD, SHOULD, COULD • čtení textů souvisejících s VB a USA • rozšíření znalostí o dalších anglicky mluvících zemích: Kanada, Austrálie, Nový Zéland • shrnutí veškerých probraných předložek • rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k následujícím okruhům: lidské tělo, zdraví, cestování, kultura, společnost a její	VkO – vyjádření vlastního názoru, zdraví Ze – reálie ang.mluvicích zemí ČJL – američtí a angličtí spisovatelé Hv – noty a tóny Dě – stručný přehled o historii ang. mluvicích zemí MeV – Stavba mediálních sdělení, VDO – Principy demokracie jako forma vlády a způsoby rozhodování

Anglický jazyk			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	osvojovaných témat reaguje na složitější písemné sdělení – písemně popíše minulé zkušenosti, očekávání a předpověď budoucnosti zajímá se o země studovaného jazyka dostatečně srozumitelně vyslovuje a rozlišuje sluchem prvky fonologického systému jazyka, ovládá slovní a větný přízvuk, správně intonuje	problémy, volba povolání, každodenní angličtina • nácvik správné intonace a přízvuku • práce se slovníkem	

Učební osnovy vyučovacího předmětu Matematika 1. stupeň – 2. období se doplňují takto:

Matematika			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
4.	Provádí písemné operace v oboru přirozených čísel	Písemné násobení dvojciferným činitelem	
	Využívá komunikativnost a asociativnost sčítání a násobení	Písemné dělení jednociferným dělitelem	
	Zaokrouhluje, odhaduje a kontroluje výsledky operací	Rozšíření číselného oboru do 1 000 000	
	Čte jednoduché diagramy Řeší a tvoří úlohy, kde aplikuje početní operace	Přímá úměrnost	
	Sestrojí rovnoběžky a kolmice	Přímka-vzájemná poloha dvou přímek v rovině	
	Rozpozná jednoduché osově souměrné obrazce	Souměrnost, osa souměrnosti	
	Narýsuje základní rovinné útvary	Čtverec, obdélník Trojúhelník-nerovnost	
	Vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života	Celek, část, zlomek	
	Využívá názorných obrázků k určování 1/2, 1/4, 1/3, 1/5, 1/10 celku Vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny	Řešení a tvorba slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny …	
5.	Řeší a tvoří úlohy, kde aplikuje početní operace	Početní operace v oboru přirozených čísel	
	Provádí písemné operace v oboru přirozených čísel	Násobení až čtyřciferným činitelem	
	Vyhledává, sbírá a třídí data	Dělení dvojciferným dělitelem	
	Zaokrouhluje čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky	Jednoduché i složené slovní úlohy	
		Čtení a sestrojení sloupkového diagramu	
		Římské číslice	
	Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	Grafy v soustavě souřadnic	
	Umí zapsat a přečíst desetinné číslo se dvěma des. místy Umí zapsat a přečíst jednoduchý zlomek	Desetinná čísla a zlomky	
	Sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem	Čitatel, jmenovatel, zlomková čára	

Matematika			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	(poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje		
	Vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života Přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu	Porovnávání desetinných čísel	
	Narýsuje základní rovinné útvary, jednoduché konstrukce	Úhlopříčky čtverce a obdélníka	
	Znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí –100 až +100 Nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě	Číselná osa (kladná a záporná část), měření teploty, záporná čísla	
	Umí pojmenovat vzájemnou polohu dvou kružnic	Kruh, kružnice	
	Určí obsah obrazce a užívá základní jednotky obsahu	Obsah čtverce a obdélníka	
	Pozná základní útvary v prostoru		
	Seznámí se se sčítáním a odčítáním úsečky	Úsečka -součet, rozdíl, - graficky	
	Určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran		

Učební osnovy vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět se doplňují takto:

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
1.-3.		MÍSTO, KDE ŽIJEME	
	1. ročník -umí správně přecházet na přechodu pro chodce -orientuje se v prostorách školy (šatny, třída, ŠD, ŠJ, tělocvična) -trefí na autobusovou zastávku -zvládá bezpečný příchod a odchod ze školy -pozná státní vlajku ČR 2. ročník -zná a používá bezpečnou cestu do školy a ze školy -respektuje dopravní značky vyskytující se v okolí školy -ví, jak se chovat na přechodu pro chodce (i světelný) -orientuje se v prostorách školy (učebny 1. stupně, ředitelna, atd.) -pozná státní vlajku a hymnu 3. ročník -orientuje se v členění domů, bytu -zná a napíše svou plnou adresu a telefonní číslo -chrání svoje osobní údaje před cizími lidmi -ovládá základní pravidla silničního provozu z pohledu chodce a dodržuje je -rozčlení dopravní značky do základních skupin -zná důležitá telefonní čísla (150, 155, 158) -orientuje se v místě svého	DOMOV -místo, kde bydlím -bydliště, adresa, telefon, dům-jeho označení, členění, byt -okolí bydliště, nejbližší ulice, náměstí, pošta, zdravotní zařízení, obchod -popis domova a jeho okolí -důležitá telefonní čísla-150,155,158 ŠKOLA -vstup do školy -nové vztahy -učení-základní činnosti ve škole, pomůcky, vhodné oblečení -prostory školy a její funkce -školní řád, jak je škola organizovaná-rozvrh hodin, přestávky, volné dny, prázdniny, stravování, pohyb v prostorách školy -bezpečná cesta do školy, činnost chodce v silničním provozu - orientace v nejbližším okolí školy OBEC A MÍSTNÍ KRAJINA - název obce a její části, poloha obce v krajině, směry do sousedních obcí -označení obce, centrum, vyznačené orientační body, minulost, významná místa, životní prostředí -vytvoření jednoduchých orientačních náčrtků obce -dopravní značky OKOLNÍ KRAJINA -krajina v obci, typ krajiny-rovina, pahorkatina, hory -povrch krajiny-vodní toky a plochy, rostliny, živočichové -osídlení, doprava, využití půdy -vliv krajiny na život lidí -orientace ve volné krajině podle	ČJL-čtení zajímavých textů týkajících se tématu, komunikace s lidmi, popis VV-barvy, tem. práce –krása krajiny Ma-slovní úlohy EV 1.-3..roč. Vztah člověka a prostředí

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	bydliště a okolí školy -vytvoří jednoduchý orientační plánek obce -orientuje se v síti obchodů v obci, zvládá komunikaci s prodavačem -pozná rozdíl mezi městským a vesnickým prostředím -pojmenuje hlavní světové strany a určí je pomocí některých přírodních úkazů -zná název kraje, do kterého patří jeho bydliště -rozliší některé státní symboly (znak, vlajka, hymna), ví, jak se chovat v situacích spojených s jejich používáním	přírodních úkazů -světové strany-základní -určování světových stran podle přírodních úkazů -pozorování a popis krajiny NAŠE VLAST -pojem domov, krajina -ČR-vlast-hlavní město, státní symboly, prezident -sousední státy-cizina -	
		LIDÉ KOLEM NÁS	
	1. ročník -zná členy své rodiny (rodiče, sourozence) -vhodně se chová ke spolužákům a respektuje základní pravidla chování (požádání, omluva, poděkování, pozdrav) -vytváří a respektuje pravidla třídní úmluvy -pozná české mince a bankovky 2. ročník -zná členy rodiny a nejbližší příbuzné (rodiče, prarodiče, teta, strýc, sestřenice, bratranec) -zná svoji roli v rodině, vykonává běžné domácí práce -respektuje pravidla třídní úmluvy -uvede příklad využití platební karty -odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu	RODINA -příbuzenské vztahy v rodině -vztahy mezi členy, život rodiny -role členů rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, péče o vybavení bytu, -domácí zvířata a rostliny -významné události v rodině – narození nového člena, oslavy -problémy v rodině SOUŽITÍ LIDÍ -člověk tvor společenský, potřeba vzájemné pomoci, dorozumění, poznávání jiných -vzájemné seznamování lidí – blízkých, známých, cizích -lidé různých ras a národností -mezilidská komunikace CHOVÁNÍ LIDÍ -základní společenská pravidla chování, chování mezi lidmi – ve škole, doma, na veřejnosti (negativní projevy chování) -procvičování základů společenského chování v modelových i konkrétních	OSV 1:-3. roč. Sociální rozvoj- Mezilidské vztahy Kooperace a kompetice Osobnostní rozvoj – Poznávání lidí MuV –Lidské vztahy ČJL- sloh, komunikace, vyprávění VV-přáníčka k různým událostem PČ - výrobky jako dárky Ma-slovní úlohy

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	nákupu 3. ročník -pojmenuje základní povinnosti a práva členů rodiny -vhodně se chová k jednotlivým členům rodiny -rozliší základní i širší příbuzenské vztahy -pojmenuje a přiblíží profesi svých rodičů, odvodí význam a potřebu různých povolání a příbuzenských činností -chrání výsledky své práce (i jiných), zhodnotí na příkladech práci dobrou a špatnou -rozliší jednoduché činnosti lidí (práce, učení, hra) -vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, usiluje o dobré vztahy ve třídě -projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků (v přednostech i nedostatcích) -zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení	situacích ve škole i mimo školu -jak řešit konfliktní situace (dohodou, nenásilným způsobem) PRÁVO A SPRAVEDLNOST -na příkladech uvést základní práva lidí (dětí) -rozpoznat, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo porušuje tato práva KULTURA -některé kulturní a sportovní instituce v obci, druhy činností, které nabízejí ZÁKLADNÍ GLOBÁLNÍ PROBLÉMY -příklady, jak se lidé mohou v průběhu svého života dostat do svízelné životní situace (povodeň, válka, požár, zemětřesení) a proč potřebují pomoci VLASTNICTVÍ -hotovostní a bezhotovostní forma peněz; způsoby placení	
		LIDÉ A ČAS	
	1. ročník -pozná, pojmenuje a seřadí roční období, dny v týdnu -orientuje se v čase – „bylo, je, bude“ -zná datum svého narození 2. ročník -pojmenuje a pozná části dne, hodiny, minuty, změří čas -vysvětlí pravidelné střídání činností lidí -zná termíny rok, roční období, měsíc (i seřadí), orientuje se v pojmech včera,	ORIENTACE V ČASE A ČASOVÝ ŘÁD -den, části dne-činnosti v průběhu dne, noc, dny v týdnu, pracovní dny, dny volna, svátky – Vánoce, Velikonoce a jiné -čas podle hodin, poznávání a praktické využívání základních časových jednot) -kalendář – rok, roční období, měsíce, týdny, dny -data narození členů rodiny (kamarádů) -základní orientace v čase – rozlišení	OSV 1.-3.roč. Osobnostní rozvoj-Psychohygiena ČJL-sloh, čtení Ma- slovní úlohy, převody základních jednotek času

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	dnes, zítra -zná významné svátky – Vánoce, Nový rok, tradice -srovná časové údaje podle délky trvání 3.ročník -porovnává a prakticky využívá základní časové údaje (hodina, minuta, sekunda), určí čas podle hodin -používá kalendář, určí měsíce, týdny, dny -orientuje se v čase, rozlišuje mezi dějem v minulosti, současnosti a budoucnosti -interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije -pojmenuje kulturní a historické památky, spjaté s místem, v němž žije	mezi dějem v minulosti, v přítomnosti a budoucnosti SOUČASNOST A MINULOST V NAŠEM ŽIVOTĚ -průběh lidského života REGIONÁLNÍ PAMÁTKY -historické památky v okolí školy a bydliště -významné osobnosti školy a místa bydliště BÁJE, MÝTY, POVĚSTI -pověsti, které se týkají okolí školy a bydliště	
		ROZMANITOST PŘÍRODY	
	1. ročník -rozliší domácí a volně žijící zvířata -pozoruje změny v přírodě -zná názvy nejznámějších rostlin v okolí školy 2. ročník -pozoruje život živočichů v ročních obdobích, popíše známé živočichy ze svého okolí (domácí i volně žijící) - základní stavba těla -přiřadí domácí zvířata do správné „rodiny“ -popíše stavbu těla známé rostliny -rozliší druhy ovoce a zeleniny -přiřadí pojmy pokojová	NEŽIVÁ PŘÍRODA: LÁTKY A JEJICH VLASTNOSTI -třídění látek – přírodniny, suroviny, lidské výtvory, odpady - základní rozdíl mezi živou a neživou přírodou -vlastnosti látek – základní veličiny – základní jednotky měřidla VODA A VZDUCH -voda – výskyt, vlastnosti, formy -koloběh vody v přírodě -čistota vody -vzduch – vlastnosti, proudění, jeho význam pro život -znečištění vzduchu -teplo, světlo, hoření	ČJL-popis, čtení informací VV- ztvárnění přírodnin HV- písně o rostlinách a živočiších TV- cvičení v přírodě Ma-slovní úlohy EV 3:roč.Ekosystémy EV 1.roč. Lidské aktivity a problémy život. prostředí EV-3.roč. Základní podmínky života

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	rostlina, zemědělská plodina, ovocný strom, zelenina 3.ročník -provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti -určí a roztřídí některé přírodniny podle nápadných znaků, odliší přírodninu od lidského výtvoru -změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů -popíše základní vlastnosti a význam vody, vzduchu pro život na Zemi -popíše jednoduše koloběh vody v přírodě -seznámí se s prvotními poznatky o Zemi a vesmíru -uvede příklady výskytu organismu ve známém prostředí (les, louka, rybník, zahrada, pole apod.) a určí jejich typické znaky -má povědomí o významu životního prostředí pro člověka	NEROSTY A HORNINY, PŮDA -prvotní poznatky VESMÍR A ZEMĚ -vesmír a sluneční soustava (prvotní poznatky) -Slunce – zdroj tepla, světla, života a zdraví ŽIVÁ PŘÍRODA: ROTLINY A HOUBY -znaky života, životní potřeby a projevy, průběh života rostlin a hub, podstatné rozdíly ve výživě -známé a snadno dostupné druhy rostlin a hub, podstatné rozdíly ve výživě -stavba těla u některých neznámějších druhů rostlin a hub -význam rostlin pro člověka – okrasné, užitkové, chráněné, jedovaté ŽIVOČICHOVÉ -znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života živočichů, způsob výživy živočichů -stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí těla -základní skupiny živočichů, znalost zástupců jednotlivých skupin a jejich poznání -význam živočichů v přírodě a pro člověka -živočichové ve volné přírodě -živočichové chovaní s lidmi -vztah člověka ke zvířatům ROZMANITOST PŘÍRODY A JEJÍ OCHRANA ROZMANITOST NAŠÍ PŘÍRODY -význam ovzduší, vody, rostlinstva a živočišstva na Zemi	

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
		-změny počasí v průběhu roku ROVNOVÁHA V PŘÍRODĚ -přírodní společenstva – les, louka, zahrada, pole, voda, okolí lidských příbytků OHLEDUPLNÉ CHOVÁNÍ K PŘÍRODĚ A OCHRANA PŘÍRODY -odpovědnost lidí, prospěšné a škodlivé zásahy člověka do přírody -ochrana životního prostředí v obci -likvidace odpadů – třídění PRAKTICKÉ ČINNOSTI -cvičení a pozorování v přírodě, exkurse -pozorování a popis přírodnin -pěstování rostlin, péče o rostliny ve třídě -sledování počasí – kalendář přírody	
		ČLOVĚ A JEHO ZDRAVÍ	
	1. ročník -pojmenuje základní části těla -rozliší základní lidské potřeby -určí vhodná místa pro hru a trávení volného času - ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158 -uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa 2.ročník -určuje jednotlivé části těla, které jsou vidět na obrázku	LIDSKÉ TĚLO -společné a odlišné znaky, potřeby a projevy člověka a jiných živočichů -stavba lidského těla, funkce některých orgánů, orgánové soustavy -lidské smysly - zrak, chuť, hmat, sluch, čich -změny lidského těla v průběhu života PÉČE O ZDRAVÍ -zdraví a nemoc – běžné nemoci a jejich obvyklé příznaky, ochrana proti nemocem, očkování -chování nemocného doma a u lékaře -základní pravidla při užívání léků	OSV-Osobnostní rozvoj - Psychohygiena 1.-3.roč. OSV Osobnostní rozvoj- Sebepoznání TV-zdravotní Tv, vhodné oblečení, sportovní prostředí, tělesná zdatnost, tělovýchovné chvilky HV-dýchání při zpěvu, hudebně pohybové hry

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	nebo ve skutečnosti -zná lidské smysly -orientuje se v základních lidských potřebách (hygienické návyky) - zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce 3. ročník -uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky spojené se zdravím -orientuje se ve změnách lidského těla v průběhu lidského života -dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své i jiných -chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná -uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu -pojmenuje části lidského těla, některé orgány, zná jejich základní funkci -reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných situacích - vyhodnotí nebezpečí míst pro hru a trávení volného času (i konkrétních her a činností) a volí odpovídající způsoby ochrany (jednání, organizace, ochranné pomůcky) - v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými	-zdravý denní režim -základní návyky osobní hygieny, péče o zevnějšek -ochrana proti slunečnímu záření -drobná poranění, první pomoc, přivolání pomoci dospělého VÝŽIVA A ZDRAVÍ -denní stravovací a pitný režim -vliv stravy na zdraví, rozmanitost zdraví, rodinný stůl a stravování ZÁKLADY SEXUÁLNÍ VÝCHOVY -rodina ve světě zvířat a lidská rodina -vznik a vývoj jedince – početí a narození dítěte -máme se rádi – kamarádství, přátelství, láska, způsoby vyjádření lásky a náklonnosti v rodině -ochrana před stykem s cizí krví (úrazy, injekční stříkačky aj.) NÁVYKOVÉ LÁTKY A ZDRAVÍ -kouření, alkohol, drogy a jiné škodliviny -chemické prostředky užívané v domácnosti a práce s nimi -počítače a jejich nebezpečí -odmítání návykových látek – dar od cizího člověka OSOBNÍ BEZPEČÍ -bezpečné chování v různém prostředí – sám doma, sám na ulici -bezpečné chování při různých činnostech -nebezpečí zneužití mladších a slabších (šikanování, týrání, zastrašování) -brutalita ve filmech a kreslených	

Člověk a jeho svět			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany - v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky - dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji - prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá - charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje	seriálech -nebezpečná místa v okolí bydliště a školy -krizové situace-vhodná místa pro hru -základní pravidla účastníků silničního provozu -čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku SITUACE HROMADNÉHO OHROŽENÍ -mimořádné události- přírodní katastrofy (povodeň, požár, zemětřesení, válka) ekologická katastrofa (znečištění ovzduší a vody chemickými látkami) -reakce na pokyny pracovníků školy (evakuace školy)	

Učební osnovy vyučovacího předmětu Vlastivěda se doplňují takto:

Vlastivěda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
4.		MÍSTO, KDE ŽIJEME	
		Naše vlast	
	-rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	-domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR	VDO - Občan, obč. společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě
		Práce s mapou	
	-rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	obsah, grafika, vysvětlivky	
		Povrch ČR	
	- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	-pohoří, nížiny, vodstvo, města, podnebí, nerostné bohatství	
		Regiony ČR	
5.	- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu	-Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby,	

Vlastivěda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	vzhledem ke krajině a státu - vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	obchod	
		Evropa a svět	
	- vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách Evropy a polokoulí - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích	-kontinenty, evropské státy, EU, cestování	VMEGS Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět
		LIDÉ A ČAS	
4.	- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti,	pravěk, Konstantin a Metoděj, Staré pověsti české, Přemyslovci, Lucemburkové - Karel IV., Mistr Jan Hus, Jiří z Poděbrad, Habsburkové	

Vlastivěda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
5.	- zdůvodní zákl. význam chráněných částí přírody, movitých i nemovitých kulturních památek - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a v současnosti s využitím regionálních specifik - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	Rakousko - Uhersko, obrození českého jazyka, 1.svět.válka, vznik ČR, 2.svět.válka, komunismus, sametová revoluce, vznik ČR 1993	
		LIDÉ KOLEM NÁS	
4.	- rozpozná různé podoby a projevy kultury, navštěvuje kulturní instituce	Kultura podoby a projevy kultury, kulturní instituce -masová kultura a subkultura	MuV - Kulturní diference
	- zkontroluje, kolik peněz je vráceno pro placení - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti	Vlastnictví - hotovostní způsob placení - banka jako správce peněz - osobní rozpočet - příjmy a výdaje domácnosti	
		Soužití lidí	
5.	- zjišťuje různé informace o těchto institucích a zajímá se o jejich činnost, vyjadřuje svůj názor na jejich důležitost ve společnosti	zájmové spolky, politické strany, církve, společný "evropský dům" principy demokracie	VDO- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Vlastivěda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
		Právo a spravedlnost	
	- rozpozná protiprávní jednání, poukáže na některé problémy	protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci	VDO Občan, občanská společnost a stát
		Vlastnictví	
	- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze - na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží	soukromé, veřejné, osobní, společné, obchod, firmy - hmotný a nehmotný majetek - právní ochrana soukromého vlastnictví a duševních hodnot - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení - banka jako správce peněz, úspory a půjčky - právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci	

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přírodověda se doplňují takto:

Přírodověda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
		ROZMANITOST PŘÍRODY	
		Měření vlastností látek	
4.	- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, měření, zákl. jednotky,	Ma - měření, zákl. jednotky
	- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody	Voda a vzduch výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život	EV Základní podmínky života
		Nerosty, horniny a půda	
		hospodářsky význ. horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam	
		Živá příroda	
	- zkoumá zákl. společenstva ve vybraných lokalitách regionů - porovnává na základě pozorování zákl. projevy života na konkrétních organismech	v lese, u lidských obydlí, na poli, na louce, ve vodě - rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka	EV Ekosystémy
		Vesmír a Země	
5.	- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	magnetická a gravitační síla, Země, Slunce a sluneční soustava, Měsíc, střídání dne a noci, střídání ročních období, výpravy do vesmíru	
		Životní podmínky	EV Základní podmínky života, Ekosystémy

Přírodověda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	- zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	podnebné pásy, rostlinstvo a živočišstvo v nich, podnebí a počasí -rozmanitost podmínek života na Zemi - význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi	
		Rovnováha v přírodě	
	- prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	vztahy mezi organismy, zákl. společenstva	EV Ekosystémy
		Ochrana životního prostředí	
	- objevuje princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí - v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy - vybere z příkladů vhodný způsob ochrany - v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany	odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, - ochrana rostlin a živočichů - likvidace odpadů, - živelné pohromy a ekologické katastrofy - rizika v přírodě spojená a ročními obdobími a sezónními činnostmi - mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	EV Lidské aktivity a problémy životního prostředí
	- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat		
		ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	
4.		Péče o zdraví	

Přírodověda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	-zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, drobné úrazy a poranění, osobní hygiena	OSV – Osobnostní rozvoj - Psychohygiena TV - pohybové aktivity, zdravotní tv OSV – Osobnostní rozvoj - Seberegulace a sebeorganizace
		Návykové látky a zdraví	
	- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché postupy odmítání návykových látek	odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače	OSV Sociální rozvoj, Komunikace
		Osobní bezpečí	
	- vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	- krizové situace - bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, - předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)	OSV- Osobnostní rozvoj- Psychohygiena, komunikace
5.	- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	Lidské tělo - stavba těla, základní funkce a projevy životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince	OSV-Osobnostní rozvoj- Sebepoznání a sebepojetí
		Sexuální výchova	
	- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	- partnerství, manželství, rodičovství, - základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality	OSV-Sociální rozvoj-Mezilidské vztahy

Přírodověda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
		Péče o zdraví, zdravá výživa	
	- rozpozná život ohrožující zranění - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	- nemoci přenosné a nepřenosné, - ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) - drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena	OSV-Osobnostní rozvoj-Psychohygiena
		Návykové látky a zdraví	
	- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- návykové látky (kouření, alkohol, drogy) - hrací automaty a počítače - závislost - odmítání návykových látek - nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	
		Osobní bezpečí	
	- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	bezpečné chování v rizikovém prostředí, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	
	- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví v modelových situacích simulujících mimořádné události	- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) - požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru) - integrovaný záchranný systém	EV-Vztah člověka a prostředí
		LIDÉ KOLEM NÁS	
		Soužití lidí	
4.	- vyjádří na základě svých vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci - rozlišuje základní rozdíly	mezilidské vztahy, komunikace	OSV Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy, komunikace OSV – Osobnostní rozvoj – Poznávání

Přírodověda			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení		lidí
		Chování lidí	
	- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou -vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci	-vlastnosti lidí, pravidla slušného chování - ohleduplnost, etické zásady, - zvládání vlastní emocionality - rizikové situace - rizikové chování - předcházení konfliktům	OSV- Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy
	- rozpozná porušování lidských práv a demokratických principů	Právo a spravedlnost zákl. lid práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy -protiprávní jednání a korupce	VDO - Občanská společnost a škola
5.		Základní globální problémy	
	- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce	sociální problémy - pomoc nemocným a sociálně slabým, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, problémy přírodního prostředí	MuV Princip sociálního smíru a solidarity EV Vztah člověka k prostředí

Učební osnovy vyučovacího předmětu Výchova k občanství se doplňují takto:

Výchova k občanství			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
6.	žák - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a vystupuje proti němu	Naše škola: význam a činnost samosprávy, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí -práva a povinnosti žáků, společná pravidla a normy	VDO - Občanská společnost a škola
		Naše obec, region, kraj - zajímavá a památná místa, ochrana památek, přírodních objektů a majetku, významní rodáci, místní tradice	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí návaznost na témata zařazená v rámci Člověk a jeho svět na 1. stupni
	- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	Naše vlast - státní symboly, státní svátky, významné dny	
	- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - popíše situaci, kdy je třeba bránit stát	Naše vlast - pojem vlasti a vlastenectví, co nás proslavilo, významné osobnosti, pro koho je naše vlast domovem	MuV - Lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity
	- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, popíše možnosti, jak pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	Lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi - rovnost a nerovnost, solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé	OSV - Sociální rozvoj - Poznávání lidí, mezilidské vztahy VkZ – ochrana člověka za mimořádných situací
	- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování cílů	Zásady lidského soužití - dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí	MuV - Lidské vztahy, Princip sociálního smíru a solidarity OSV - Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy, kooperace, kompetice
	- zná a uplatňuje vhodné způsoby	Vztahy mezi lidmi	MuV - Lidské

Výchova k občanství			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	komunikace v různých život. situacích, v případě neshod či konfliktů volí nenásilné způsoby řešení	- mezilidská komunikace, konflikty ve vztazích, problémy nesnášenlivosti	vztahy, princip sociálního smíru a solidarity OSV -Sociální rozvoj - Komunikace
7.	žák - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	Majetek, vlastnictví - formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví a jejich ochrana	Inf – ochrana duševního vlastnictví
	-sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje - zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti -dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	- hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví, rozpočet domácnosti, úspory, investice, splátkový prodej, leasing	návaznost na témata zařazená v rámci vzděl. oblasti Člověk a jeho svět na 1. stupni Ma – finanční matematika
	- objasní potřebu tolerance, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, je tolerantní k menšinám	Kulturní život - rozmanitost kulturních projevů, kulturní tradice	MuV - Kulturní diferenciace
	- zhodnotí nabídku kulturních institucí, vybírá si akce, které ho zajímají - kriticky přistupuje k mediálním informacím - vyjádří svůj postoj k působení reklamy na chování lidí	- kulturní hodnoty, kulturní instituce, masová kultura, prostředky masové komunikace	MuV - Kulturní diferenciace, MeV - Fungování a vliv médií ve společnosti, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení

Výchova k občanství			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
			a reality
	- rozlišuje nejčastější typy a formy států, na příkladech porovná jejich znaky	Právní základy státu - znaky státu, typy a formy státu	Dě a Ze - historické formy státu, typy státních zřízení
	- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moc ČR, jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu -na příkladu uvede povinnosti občana při zajišťování obrany státu	- složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu, Ústava ČR	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Dě - fungování orgánů a institucí státní moci z histor. pohledu
	- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu	Principy demokracie znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus	VDO - Principy dem. jako formy vlády a způsobu rozhodování Dě - demokratické formy vlády v dějinách
	- vyloží smysl voleb do zastupitelstev a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	- význam a formy voleb do zastupitelstev	VDO - Formy participace občanů v politickém životě
8.	žák - objasní, jak sebepoznání ovlivňuje rozhodování a vztahy s druhými lidmi - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování cílů, uvědomuje si význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet přednosti, překonávat nedostatky, pěstovat zdravou sebedůvěru - rozpoznává projevy záporných charakter. vlastností, kriticky hodnotí a koriguje vlastní	Podobnost a odlišnost lidí - projevy chování, rozdíly v myšlení jednání, vlastnosti, dovednosti, schopnosti, charakter Osobní rozvoj - životní cíle a plány, život. perspektiva, význam motivace, vůle a osobní kázně při seberozvoji Podobnost a odlišnost lidí - rozdíly v prožívání, myšlení, jednání, projevy chování, systém hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých	OSV - Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Osobnostní rozvoj - Seberegulace a sebeorganizace OSV - Sociální rozvoj - Poznávání lidí, Morální rozvoj - Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova k občanství			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	chování		
	- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní projevy, zaujímá aktivní postoj proti projevům lidské nesnášenlivosti	problémy lidské nesnášenlivosti, různé podoby netolerance, rasismus - vážný problém lidské civilizace, rovnost a nerovnost lidí	MuV - Lidské vztahy, etnický původ Dě - projevy netolerance a rasismu v dějinném pohledu
	- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých, posoudí význam ochrany lidských práv	Lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, úprava lidských práv v dokumentech, poškozování lidských práv, šikana, diskriminace	VDO - Občan, občanská společnost a stát MuV - Princip sociálního smíru a solidarity Dě- nejstarší dokumenty týkajících se lidských práv a jejich další vývoj
	- objasní význam právní úpravy - vlastnictví, pracovní poměr, manželství	Právní řád ČR - význam a funkce právního řádu, význam právních vztahů, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající	prolíná se s tématy oblasti Člověk a svět práce, VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
	- provádí jednoduché právní úkony, uvede příklady smluv upravujících občanskoprávní vztahy -přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele -popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby -na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele	- právní norma, předpis, důležité právní vztahy a závazky, styk s úřady -základní práva spotřebitele	
	- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	Právní řád ČR - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
	- rozpozná protiprávní jednání,	Protiprávní jednání –	Inf– porušování

Výchova k občanství			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, uvědomuje si rizika jejich porušování - uvede příklady korupčního jednání, - diskutuje o jeho příčinách a důsledcích	- druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	práv k duševnímu vlastnictví
9.	žák - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého	Peníze - funkce a podoby peněz, formy placení -banky a jejich služby aktivní a pasivní operace, úročení	Ma – finanční matematika
	- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a kam směřují výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	- rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní	
	- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb	- výroba, obchod, služby - funkce a návaznost	
	- uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu - porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků	- pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	Ma – finanční matematika
	- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, - vysvětlí, co je inflace, a popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu, formy podnikání	Ma – finanční matematika
	- popíše vliv začlenění ČR do EU na život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i	Evropská integrace - podstata, význam, výhody, EU a ČR	VMEGS - Jsme Evropané Ze - postupné

Výchova k občanství			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	způsobů jejich uplatňování		rozšiřování EU, vliv na vztahy mezi zeměmi, Dě - vznik a vývoj integračních procesů v Evropě
	- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	Mezinárodní spolupráce - její výhody, významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)	VMEGS - Jsme Evropané Dě - vznik, vývoj a činnost význam mezinárodních organizací Ze -členství v mezinárodních organizacích
	- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná klady a zápory	Globalizace - projevy, klady a zápory	VMEGS - Jsme Evropané
	- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří svůj názor na ně, popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni	- globální problémy a možnosti jejich řešení - životní styl a lokální ekologické problémy, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů, globalizace a principy udržitelného rozvoje	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá EV - Vztah člověka a prostředí Ze. Př - ekologické problémy a možnosti jejich řešení
	- uvede příklady mezinárodního terorismu, vyjádří vlastní postoj k možnostem jeho potírání, - na příkladech objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru, uvede příklady zahraničních misí Armády ČR	- významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá VkZ – ochrana člověka za mimořádných situací

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přírodopis se mění takto:

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
6.	vymezí postavení planety Země ve vesmíru, umí popsat stavbu Země rozliší základní projevy a podmínky života, uvede příklady rozmanitosti přírody	Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života.	Z – planeta Země EV – základní podmínky života
	rozliší základní metody zkoumání přírody, umí používat mikroskop a zhotoví mikroskopický preparát, dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce	Zkoumání přírody, mikroskop	Fy
	popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlinnou, živočišnou a bakteriální, objasní funkci základních buněčných organel, vysvětlí pojmy pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus	Buňka, pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava	
	pochopí stupňovité uspořádání živých soustav, uvede příklady organismů	Jednobuněčnost a mnohobuněčnost	
	pochopí význam třídění organismů do systému, rozlišuje základní systematické skupiny, dokáže roztřídit organismy do říší	Třídění živých organismů	
	pochopí nezbytnost jednotlivých složek v potravním řetězci, umí sestavit potravní řetězec, vysvětlí průběh fotosyntézy a dýchání, rozlišuje pojmy producent, konzument a reducent	Vztahy mezi organismy, fotosyntéza a dýchání	EV – Ekosystémy Ch – fotosyntéza a dýchání
	pochopí, že viry jsou organismy bez vlastního metabolismu, uvede choroby virového původu, uvede význam bakterií v přírodě i pro člověka, zná tvary bakterií, rozliší způsoby ochrany před virovými a bakteriálními onemocněními	Viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití	EV – Vztah člověka k prostředí
	zná způsob jejich života a rizika vyplývající z přemnožení sinic v létě	Sinice	EV – Vztah člověka k prostředí
	rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby, umí popsat části houby, vysvětlí různé způsoby	Houby – houby bez plodnic, houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru a	EV – Ekosystémy Ch – jedovaté látky

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích, vysvětlí zásady první pomoci při otravě houbami	konzumace	
	objasní funkci obou organismů ve stélce lišejníku, vysvětlí pojem symbióza, chápe význam lišejníků jako bioindikátorů	Lišejníky – stavba, symbióza, výskyt a význam	EV - Ekosystémy
	vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšší rostliny, rozlišuje jednotlivé skupiny řas a vysvětlí jejich význam pro ostatní organismy, pozoruje řasu pod mikroskopem	Řasy – stélkaté rostliny	EV - Ekosystémy
	seznámí se s vnitřní stavbou těla prvoků a odvodí význam jednotlivých organel, umí zařadit zástupce prvoků do skupin podle způsobu pohybu, registruje nebezpečí nákazy cizopasníky této skupiny, pozoruje prvoky ze senného nálevu pod mikroskopem	Jednobuněční živočichové - prvoci	EV – Vztah člověka k prostředí
	popíše vnější a vnitřní stavbu živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, zařazuje živočichy do hlavních taxonomických skupin pochopí funkci žahavých buněk, vymezuje prostředí, ve kterém žijí, rozliší nepohlavní a pohlavní způsob rozmnožování, vysvětlí pojem regenerace vysvětlí rozdíl ve způsobu života volně žijících živočichů a cizopasníků, rozlišuje pojmy vnější a vnitřní cizopasník, pochopí nebezpečí ploštěnců a hlístů pro člověka a zná zásady dodržování hygieny jako ochrany pochopí vývojové zdokonalení stavby těla, rozezná běžné	Mnohobuněční živočichové: Žahavci Ploštěnci a hlísti Měkkýši	EV - Vztah člověka k prostředí EV - Základní podmínky života EV – Lidské aktivity a problémy ŽP Pč – parazité rostlin

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	zástupce plžů, mlžů a hlavonožců, rozlišuje zástupce podle typů schránek		
	popíše tělo žížaly a pozorováním vyvozuje znaky, které dokazují přizpůsobení se životu v půdě, vysvětlí hospodářský význam žížaly	Kroužkovci	
	popíše základní členění těla členovců, pochopí pojem vnější kostra, umí popsat vnitřní stavbu jejich těla pochopí princip mimotělního trávení, rozeznává zástupce pavouků, sekáčů, roztočů a štírů, uvědomuje si vliv klíštěte na zdraví člověka	Členovci - pavoukovci	
	uvědomuje si velkou rozmanitost korýšů (velikost, způsob pohybu, stavbu těla, životní prostředí)	- korýši	
	dokáže popsat vnější a vnitřní stavbu těla včely jako modelového organismu, pochopí rozdíl ve způsobu rozmnožování hmyzu s proměnou nedokonalou a dokonalou, orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce, zhodnotí pozitivní i negativní hospodářský význam jednotlivých zástupců	- hmyz	
	pozná základní znaky těla ostnokožců, ví o nebezpečí poranění ostny ježovky	Ostnokožci	
	porozumí pojmům společenstvo a ekosystém, rozlišuje ekosystém umělý a přírodní, pochopí závislost člověka na přírodě a nutnost její ochrany, zná nejvýznamnější chráněná území	Základy ekologie	EV - Ekosystémy

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
7.	vysvětlí význam a zásady třídění organismů, používá jednotlivé taxonomické jednotky	Třídění organismů	
	umí odlišit vývojově nižší strunatce od vyšších, vymezí společné znaky strunatců, porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, odvodí základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní způsob jejich života a přizpůsobení určitému prostředí, zná zásady bezpečného chování ve styku s živočichy	Strunatci – znaky a rozdělení	
	umí popsat jejich charakteristické znaky, zná jejich zástupce	kruhoústí a paryby	
	charakterizuje ryby na příkladu kapra, vysvětlí přizpůsobení ryb životu ve vodě, rozlišuje nejznámější sladkovodní a mořské ryby, vysvětlí význam ryb v potravě člověka a jejich význam v potravních řetězcích	ryby	EV – Základní podmínky života Z – migrace D – rybníkářství v Čechách
	umí rozlišit obojživelníky od ryb podle jejich znaků, chápe nezbytnost vody pro vývin obojživelníků, pozná vybrané zástupce a vymezuje rozdíly mezi ocasatými a bezocasými obojživelníky	obojživelníci	EV – Lidské aktivity a problémy ŽP
	rozlišuje charakteristické znaky želv, krokodýlů, ještěrů a hadů, pozná vybrané zástupce našich i cizokrajných plazů, zná zásady první pomoci při uštknutí zmijí, chápe význam plazů pro další suchozemské obratlovce	plazi	EV – Ekosystémy
	chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k létání, umí dát do souvislosti druh přijímané potravy a způsob jejího získávání se stavbou zobáku a nohou, popisuje složité prvky v chování ptáků, pozná vybrané zástupce a	ptáci	EV – Ekosystémy Z – tahy ptáků

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	dokáže je podle znaků řadit do nejznámějších řádů, uvědomuje si vývojové souvislosti mezi ptáky a plazy		
	zdůrazní význam rostlin v přírodě, zopakuje fotosyntézu, umí popsat odlišnosti ve stavbě těla nižších a vyšších rostlin, pochopí vznik pletiv u rostlin	Přechod rostlin na souš	
	dokáže popsat stavbu těla mechorostů a jejich životní cyklus, vysvětlí význam mechů v přírodě, určuje nejběžnější druhy mechů	Mechorosty	EV - Ekosystémy
	dokáže popsat stavbu těla kapraďorostů a jejich životní cyklus, umí vysvětlit jejich význam při vzniku černého uhlí, vyjmenuje vybrané zástupce	Plavuně, přesličky a kapradiny	EV – Základní podmínky života
	umí vysvětlit funkce jednotlivých orgánů pro rostlinu, umí popsat jejich vnitřní a vnější stavbu, rozpozná jejich přeměny, vyjmenuje jejich význam pro člověka, vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	Rostlinné orgány – kořen, stonek, list, květ	Pč – pěstování rostlin
	umí popsat proces opylení a oplození a chápe rozdíl mezi nimi	Opylení a oplození	
	popíše stavbu semene, umí rozlišit základní typy plodů	Semena a plody	
	rozumí rozdílu mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním, umí využít jednoduché metody vegetativního rozmnožování rostlin	Rozmnožování rostlin	Pč – rozmnožování rostlin
	umí vysvětlit rozdíl ve vývinu jednoletých, dvouletých, víceletých a vytrvalých rostlin a vyjmenuje jejich příklady	Růst a vývin rostlin	
	vysvětlí význam mezi výtrusnými a semennými rostlinami, vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou, podle charakteristických znaků	Nahosemenné rostliny	EV - Ekosystémy

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin		
	určuje rozdíly mezi jednoděložnými a dvouděložnými rostlinami, rozlišuje základní čeledi rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů, zná využití hospodářsky významných zástupců, odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	Krytosemenné rostliny	EV – Ekosystémy EV – Základní podmínky života Ch – jedovaté a léčivé rostliny
	uvědomuje si rozmanitost jednotlivých společenstev, uvede příklady výskytu organismů v určitých prostředích a vztahy mezi nimi, vysvětlí podstatu potravních řetězců v různých ekosystémech, uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	Společenstva lesa, vod a mokřadů, luk, polí	EV – Ekosystémy EV – Vztah člověka k prostředí
8.	dokáže uvést rozmanitost savců, chápe přizpůsobení různých savců odlišnému životnímu prostředí a způsobu života, vysvětlí rozdíl mezi savci vejcorodými a živorodými, zná základní vnější a vnitřní stavbu těla savců (na modelu psa), má přehled o základních řádech savců, uvádí příklady zástupců jednotlivých řádů, dokáže uvést savce typické pro jednotlivé biomy světa	Savci	EV – Základní podmínky života
	umí vysvětlit pojem etologie, chápe rozdíl mezi vrozeným a získaným chováním, uvádí jednotlivé příklady chování	Etologie	
	dokáže charakterizovat jednotlivé vědy o člověku, umí zařadit člověka do systému živočišné říše	Biologie člověka – vědní obory, zařazení do systému	
	orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze	Původ a vývoj člověka	D – vývoj člověka

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	člověka, uvádí změny, které u člověka nastaly během vývoje, rozumí pojmům hominizace a sapientace		
	chápe společný původ a vývoj člověka, vyjmenuje lidské rasy a popíše jejich typické znaky, objasní pojem rasismus	Lidská plemena	MuV – lidské vztahy
	určuje polohu a objasňuje stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětluje jejich vztahy, rozlišuje příčiny a příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	Anatomie a fyziologie člověka	EV – Vztah člověka k prostředí
	dokáže pojmenovat základní kosti a umí určit jejich polohu na kostře, rozpozná tvary kostí a jejich spojení, umí vysvětlit osifikaci, umí poskytnout první pomoc při podezření na zlomeninu	- opěrná soustava	Tv – první pomoc, význam posilování, udržování kondice
	rozlišuje základní typy svaloviny, umí pojmenovat základní svaly na těle	- svalová soustava	
	umí vysvětlit funkci oběhové soustavy a tělních tekutin, rozpozná typy cév, zná složení krve, rozlišuje krevní skupiny, umí popsat stavbu a činnost srdce, objasní mechanismus krevních oběhů, zná příčiny onemocnění oběhové soustavy a uvědomuje si jejich prevenci	- tělní tekutiny a oběhová soustava	
	popíše části dýchací soustavy a vysvětlí jejich činnost, pozná příznaky onemocnění dýchací soustavy, uvědomuje si nebezpečnost kouření	- dýchací soustava	VkZ – zdravý životní styl
	pojmenuje a popíše části trávicí soustavy a vysvětlí jejich funkci,	- trávicí soustava	Ch – metabolismus, složky potravy

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	zná příčiny onemocnění trávicí soustavy, umí vysvětlit pojem metabolismus, uvádí nezbytné složky potravy člověka, orientuje se v energetických hodnotách potravin, ví, co udává potravní pyramida		
	umí popsat stavbu a funkci vylučovací soustavy, chápe mechanismus tvorby moči, zná příčiny onemocnění vylučovací soustavy a jejich prevenci	- vylučovací soustava	
	popíše stavbu kůže a uvede její funkce, dokáže pečovat o kůži a kožní útvary, umí ošetřit drobná poranění kůže	- kožní soustava	Fy – UV záření
	dokáže popsat stavbu neuronu, umí vysvětlit činnost nervové soustavy, vysvětlí rozdíl mezi nepodmíněným a podmíněným reflexem, popíše stavbu míchy a mozku a uvádí jejich základní funkce, rozliší jednotlivé typy nervů a dokáže popsat jejich funkci, vyjmenuje nejčastější onemocnění a úrazy nervové soustavy	- nervová soustava	
	popíše stavbu jednotlivých smyslových orgánů, chápe jejich funkci, umí vysvětlit princip přenosu informací, ví, jak chránit své smysly před poškozením	- smyslové orgány	Fy – optika
	vyjmenuje žlázy s vnitřní sekrecí, zná nejdůležitější hormony, které produkují, a vysvětlí jejich vliv na řízení organismu, seznámí se s hlavními onemocněními endokrinního systému	- hormonální soustava	Ch – hormony
	umí popsat stavbu mužské a ženské pohlavní soustavy,	- pohlavní soustava	VkZ – sexuální výchova, pohlavní

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	uvědomuje si riziko přenosu pohlavních chorob, zná různé metody antikoncepce		choroby
	objasní vznik nového jedince, charakterizuje jednotlivá období nitroděložního vývoje člověka, umí popsat fáze porodu, uvědomuje si odpovědné chování rodiče, pojmenuje jednotlivá období života od porodu do smrti, chápe spojení mezi fyzickým a psychickým vývinem člověka	- vývin člověka	
	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska genetiky, uvědomuje si možnosti využití znalostí genetiky v běžném životě, vysvětlí pojmy genové inženýrství, klonování, geneticky upravené potraviny	- genetika	
	uvědomuje si, co zahrnuje zdravý životní styl, jak předcházet civilizačním chorobám a jaký význam má aktivní odpočinek, uvědomuje si negativní vliv návykových látek, rozumí pojmu epidemie	- zdraví člověka	VkZ – zdravý životní styl, civilizační nemoci, prevence, nebezpečí zneužívání návykových látek
9.	diskutuje o názorech na vznik Země a vesmíru, objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	Země – vznik a stavba Země	Z – stavba Země
	rozlišuje způsoby vzniku minerálů, chápe rozdíl mezi krystalovou strukturou a vlastnostmi krystalů, rozlišuje minerály podle jejich fyzikálních vlastností, zařazuje minerály do systému, zná příklady využití minerálů v průmyslu i v praktickém životě	Mineralogie	Fy, Ch – vlastnosti nerostů, názvosloví sloučenin

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	charakterizuje horninu, vysvětlí horninový cyklus, rozlišuje tři základní typy hornin podle jejich vzniku, rozpozná nejběžnější zástupce hornin a zná jejich použití	Petrologie	
	rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, dokáže vysvětlit vznik a zánik zemské kůry, chápe příčiny vzniku zemětřesení a jeho doprovodné jevy, chápe podstatu sopečné činnosti, vysvětlí podstatu tektonických jevů	Vnitřní geologické děje	EV – Vztah člověka k prostředí Z – geologické děje
	vysvětlí proces zvětrávání, rozlišuje typy zvětrávání, uvede příklady tvořivé a rušivé činnosti tekoucí vody, moře, ledovců a větru	Vnější geologické děje	
	porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní druhy a půdní typy, uvědomuje si význam půdy pro výživu rostlin a její hospodářský význam	Pedologie	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí Pč – pěstování rostlin
	chápe význam podmínek života na Zemi, popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi, rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků a uvádí typické příklady organismů	Vznik a vývoj života na Zemi, geologické éry	
	rozlišuje Český masiv a Západní Karpaty, orientuje se v geologické mapě ČR	Geologická stavba ČR	Z – orientace na mapě ČR
	chápe význam vody a teploty prostředí pro život, popíše koloběh vody, rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné energetické zdroje, uvádí příklady vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů, uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené přírodními	Člověk a životní prostředí – podnebí a počasí ve vztahu k životu, mimořádné události způsobené přírodními vlivy	EV – Základní podmínky života EV – Lidské aktivity a problémy ŽP EV - Ekosystémy

Přírodopis			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	vlivy a navrhuje způsob ochrany před nimi		

Učební osnovy vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví se doplňují takto:

Výchova ke zdraví			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
6.	- podílí se na vytváření pravidel soužití v rámci třídy a skupiny, dohodnutá pravidla respektuje	vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (rodina, škola, skupina vrstevníků)	VkO – pravidla a normy
	- dovede požádat o radu či pomoc a také na prosbu či žádost druhého vstřícně reagovat	aktivní naslouchání, dialog, empatie	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace Mezilidské vztahy VkO – zásady lidského soužití, spolupráce
	- osvojuje si zásady společenského styku a kulturního chování ve školním i mimoškolním prostředí	zásady společenského chování	
	- uvede příklady kladných a záporných projevů chování a jednání v mezilidských vztazích, objasní jejich příčiny a důsledky	chování podporující dobré vztahy, respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého	MuV – Lidské vztahy OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí VkO – vztahy mezi lidmi
	- uvědomuje si různé přístupy lidí k péči o vlastní zdraví a vyhodnocuje jejich důsledky	odpovědnost jedince za zdraví	
	- z nabídky volnočasových aktivit volí ty, které přispívají k rozvoji zdraví	proměny životního stylu v důsledku rozvoje civilizace, význam aktivního pohybu, stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení	
	- vyhledá ve sdělovacích prostředcích informace týkající se zdraví, v rámci svých možností je kriticky posoudí a vyjádří vlastní názor	názory na zdravou výživu - odborná a populárně naučná literatura, názory odborníků versus reklama	MeV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	- rozlišuje mezi potravinami s vysokým a nízkým obsahem tuku, cukru a soli a rozhoduje se ve prospěch zdravých pokrmů	zásady zdravého stravování, vliv výživy na zdravotní stav člověka,	Př – trávicí soustava, složky potravy

Výchova ke zdraví			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	- navrhne jídelníček při uplatnění zásad zdravé výživy	pyramida výživy, zdravý jídelníček, specifika stravování dětí a dospívajících	PČ- příprava pokrmů, zdravý jídelníček
	- orientuje se v základních příčinách nemocí a vhodným způsobem omezuje působení negativních faktorů přispívajících ke vzniku chorob	péče o zdraví, zdroje a příčiny nemocí, cesty přenosů nákazy, možnosti prevence	EV – Vztah člověka k prostředí (životní prostředí a zdraví) Př – nemoci a jejich příčiny
	- zapojuje se do preventivních akcí organizovaných školou nebo v rámci činnosti mimoškolních organizací	programy podpory zdraví	
	- zná základní způsoby ovlivňování negativních tělesných a duševních stavů	cvičení sebereflexe, sebeovládání a zvládání problémových situací	OSV – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena
	- uplatňuje hygienické zásady a návyky vztahující se k osobní hygieně, k hygieně odívání apod..	zásady osobní hygieny, význam hygieny rukou	Př – biologie člověka (infekční nemoci – žloutenka)
	- vysvětlí tělesné, fyziologické a psychické změny v dospívání - chápe důležitost a příčiny změn v psychice jedince v období puberty	dětství puberta, dospívání tělesné a duševní změny rozdíly v pohlaví	OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí Př – biologie člověka
	-zná druhy rizikového chování ohrožujícího zdraví, zejména spojené s riziky zneužívání návykových látek	druhy násilí, druhy závislostí – návykové látky, autodestruktivní závislosti, rizika spojená s užíváním návykových látek	Ch – chemická podstata návykových látek Př – činnost nervové soustavy
	- rozpozná situaci ohrožující jeho bezpečnost	bezpečné prostředí, bezpečnost v dopravě, způsoby chování při pobytu v různých prostředích	
	- uvědomuje si nebezpečí při setkání s lidmi agresivními a pod vlivem alkoholu či návykových látek	komunikace s neznámými lidmi, přítomnost v konfliktních a krizových situacích, jednání při ohrožení, útoku	
	- uvědomuje si, jaké mimořádné události mohou ohrozit náš život a naše zdraví	ochrana člověka za mimořádných událostí, sebeochrana a vzájemná pomoc (vyhlášení mimořádné události, ochrana obyvatel, druhy varovných signálů)	

Výchova ke zdraví			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
7.	- osvojuje si komunikační dovednosti zlepšující kvalitu sociálních vztahů v rodině a sociální skupině	efektivní komunikace a kooperace v různých situacích	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace ČJL – komunikační dovednosti
	- uvědomuje si nutnost pochopení, tolerance, respektování zájmů partnera jakožto podmínek pro rozvoj dobrých vztahů v rámci společenství	partnerské vztahy, řešení konfliktů v kamarádských a partnerských vztazích	OSV – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy VkO – vztahy mezi lidmi
	- vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	základní lidské potřeby a jejich hierarchie	
	- posoudí současné převažující stravovací zvyklosti u nás s ohledem na zásady zdravé výživy	současné stravovací zvyklosti a výživová doporučení	Př – trávicí soustava, složky potravy PČ - příprava pokrmů, výživová hodnota potravy Che – bílkoviny, tuky, cukry, vitamíny, enzymy
	- charakterizuje základní složky potravy a dává je do souvislostí s růstem a správnou funkcí orgánů - vyhodnotí údaje o složení potravinářských výrobků z hlediska zdravé výživy a trvanlivosti	výživová hodnota potravy – bílkoviny, sacharidy, tuky, nejdůležitější vitamíny a minerály – funkce a zdroje	
	- diskutuje o reklamě na potraviny z hlediska její věrohodnosti	komerční reklama na potraviny a její věrohodnost	MeV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
	- chápe význam pravidelné kontroly zdravotního stavu	prevence a její význam,význam a druhy očkování	Př - imunita
	- uplatňuje ve vlastním denním režimu základní zásady přispívající k zachování a upevňování zdraví	denní režim, ochrana zdraví při různých činnostech	
	- uvede příklady nejběžnějších stresových situací, popíše základní způsoby, jak se jim vyhnout, event. čelit - uplatňuje zásady duševní hygieny v denním režimu	kompenzační a relaxační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti	OSV – Osobnostní rozvoj - Psychohygiena

Výchova ke zdraví			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	- uplatňuje návyky osobní a intimní hygieny, kosmetické péče apod. s ohledem na zdraví a ohleduplné mezilidské vztahy	osobní a intimní hygiena dívek a chlapců, základy kosmetické péče	
	- chová se kultivovaně k opačnému pohlaví, uplatňuje vhodnou míru zdrženlivosti a studu ve svých citových projevech	nevhodné slovní projevy a chování k druhému pohlaví, zdrženlivost a pohlavní stud	
	- rozlišuje mezi přátelstvím, zamilovaností a náhodnou známostí	komunikace s vrstevníky, kamarádství, přátelství, první lásky	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace VkO – vztahy mezi lidmi, komunikace
	- uvede způsoby ochrany před nechtěným početím	metody antikoncepce	
	- porovná účinky nejznámějších návykových látek	nejčastěji zneužívané návykové látky a jejich účinky	Che – návykové látky
	- uplatňuje argumentaci vůči vrstevníkům v souvislosti s odmítáním návykové látky	způsoby odmítání návykové látky	
	- rozpozná taktiky reklamních agentur propagující tabákové výrobky a alkoholické nápoje	kouření a alkoholismus, opatření a zákony související s podáváním alkohol. nápojů dětem a mladistvým	MeV – Fungování a vliv médií ve společnosti Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
	- ví, kam se může obrátit v krizové situaci, vyhledá telefonický nebo osobní kontakt s centrem pomoci	dětská krizová centra, linky důvěry	
	- dokáže uplatnit vhodné způsoby obrany proti násilí a šikaně	skupina vrstevníků a násilí (šikana)	
	- osvojí si modelové způsoby chování za mimořádných situací	ochrana člověka za mimořádných událostí – živelní pohromy, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace	
9.	- chápe, že předpokladem souladu v manželství je vzájemná láska, věrnost, tolerance	partnerské vztahy, manželství a rodičovství	OSV – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy

Výchova ke zdraví			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	- na příkladech objasní souvislost mezi zdravím tělesným, duševním a sociálním - v diskusi obhajuje své názory na problémy týkající se zdraví, uvede vhodné argumenty	složky zdraví a jejich interakce, životní styl	
	- snaží se uplatňovat ve svém denním režimu zásady zdravého stravování	vliv výživy a způsobu stravování na zdraví člověka	PČ-příprava pokrmů, zásady zdravého stravování
	- vysvětlí přímé souvislosti mezi složením stravy, způsobem stravování a rozvojem civilizačních chorob	civilizační nemoci, (kardiovaskulární, psychické, pohybové), jejich prevence, rizikové faktory	EV – Vztah člověka k prostředí (prostředí a zdraví) Př – oběhová soustava TV- zdravotní tv, význam pohybu, správné držení těla
	- zná rizika spojená s poruchami příjmu potravy, ví, kde hledat odbornou pomoc	redukční diety, poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie, metabolické poruchy), služby odborné pomoci	Př – poruchy příjmu potravy, výživové směry
	- posoudí přednosti a nedostatky některých alternativních výživových směrů	alternativní výživa (vegetariánství, makrobiotika)	
	- rozlišuje mezi běžnými, infekčními a civilizačními chorobami a uplatňuje osvojené preventivní způsoby chování	základní zdroje a příčiny nemocí, prevence, význam preventivních prohlídek, druhy prevence, orientace v základní a nadstandartní zdravotní péči, význam zdravotního pojištění	Př – nemoci a jejich příčiny
	- osvojuje si kompenzační a relaxační techniky a umí je využít k regeneraci organismu, předcházení stresovým situacím - dokáže je vhodně zařadit do svého režimu dne	stres, duševní hygiena, relaxace, zdravotní cvičení, kompenzační, posilovací a relaxační techniky, sociopsychologické činnosti	OSV – Osobnostní rozvoj - Psychohygiena TV- zdravotní tv
	- chápe pocity a potřeby lidí s tělesným handicapem, nebojí se jim nabídnout pomoc	chování k nemocnému a zdravotně postiženému člověku	OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika VkO – solidarita, potřební lidé

Výchova ke zdraví			
ročník	**očekávané výstupy**	**učivo**	**mezipředmětové vztahy a průřezová témata**
	- prokáže základní znalosti o vývoji plodu a průběhu porodu	početí, těhotenství, prenatální vývoj dítěte, porod	Př – rozmnožovací soustava, vývoj dítěte, porod
	- uvede zdravotní rizika nechráněného pohlavního styku	plánované rodičovství, metody antikoncepce	
	- rozhoduje se odpovědně ve vztahu k opačnému pohlaví	vztahy k druhému pohlaví, první sexuální kontakty	OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika VkO – podobnost a odlišnost lidí
	- je tolerantní k lidem s odlišnou sexuální orientací	homosexualita, předsudky a diskriminace	OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika
	- vysvětlí zdravotní rizika předčasného ukončení těhotenství	předčasná těhotenství, manželství nezletilých, interrupce a její rizika	
	- uvědomuje si rizika pohlavně přenosných chorob a nutnost chránit se před nimi	choroby přenosné pohlavním stykem (virus HIV – přenos, způsoby ochrany), zásady odpovědného sexuálního chování	Př – choroby přenosné pohlavním stykem
	- chápe možná nebezpečí působení náboženských sekt a snaží se jejich působení bránit	náboženské sekty a jejich působení, nebezpečí manipulace	
	- uvědomuje si, že sexuálnímu násilí lze přecházet správných zhodnocením situace a vhodným jednáním	násilí v sexualitě, sexuální deviace, sexuální zneužívání	